26/04/2019

Γιατί η περιφορά του επιταφίου του Αγίου Σπυρίδωνα στην Κέρκυρα γίνεται το Μ. Σάββατο;

Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Κερκύρας, Παξών και Διαποντίων Νήσων

Το Πάσχα στην Κέρκυρα είναι μια εμπειρία μοναδική. Όλη η Μεγάλη Εβδομάδα πλαισιώνεται από εκδηλώσεις, τα κυριότερα όμως έθιμα το Μεγάλο Σάββατο. Το πρωί από νωρίς τελείται το έθιμο του σεισμού στο ναό της Παναγίας των Ξένων ως «αναπαράσταση» της Ανάστασης του Κυρίου.

Στις 9 το πρωί σειρά έχει η Περιφορά του Επιταφίου του Αγίου Σπυρίδωνα μαζί με τη λιτάνευση του σεπτού σκηνώματος, σε ανάμνηση του θαύματος της σωτηρίας του νησιού από τη σιτοδεία το 1553. Πρόκειται για την αρχαιότερη λιτανεία του Αγίου.

Εκείνη τη χρονιά η φοβερή έλλειψη σιταριού ταλαιπωρούσε το νησί και οι άσχημες καιρικές συνθήκες εμπόδιζαν τον ανεφοδιασμό του. Σύμφωνα με την παράδοση, ένας καπετάνιος που το πλοίο του ήταν φορτωμένο με σιτάρι, είδε στον ύπνο του τον Άγιο Σπυρίδωνα να τον διατάζει να αλλάξει την πορεία του πλοίου και να το οδηγεί με ασφάλεια στην Κέρκυρα.

Πραγματικά, το πρωί του Μεγάλου Σαββάτου το πλοίο έφτασε στο νησί. Ο λαός και η Ενετική κυβέρνηση θεώρησαν θαύμα τον ερχομό του πλοίου και από τότε κάθε Μεγάλο Σάββατο πρωί μαζί με τον Επιτάφιο, γίνεται η λιτάνευση του σώματος του Αγίου Σπυρίδωνα.

Ο Επιτάφιος περιφέρεται το πρωί του Μεγάλου Σαββάτου και όχι το βράδυ της Μεγάλης Παρασκευής από τα χρόνια των Ενετών, οι οποίοι από το 1574 απαγόρευαν την περιφορά των επιταφίων στους δρόμους το βράδυ. Μετά την Ενετοκρατία, οι επιτάφιοι περιφέρονται κανονικά τη Μ. Παρασκευή.

Όλοι εκτός από του Αγίου Σπυρίδωνα, που κράτησε το έθιμο.

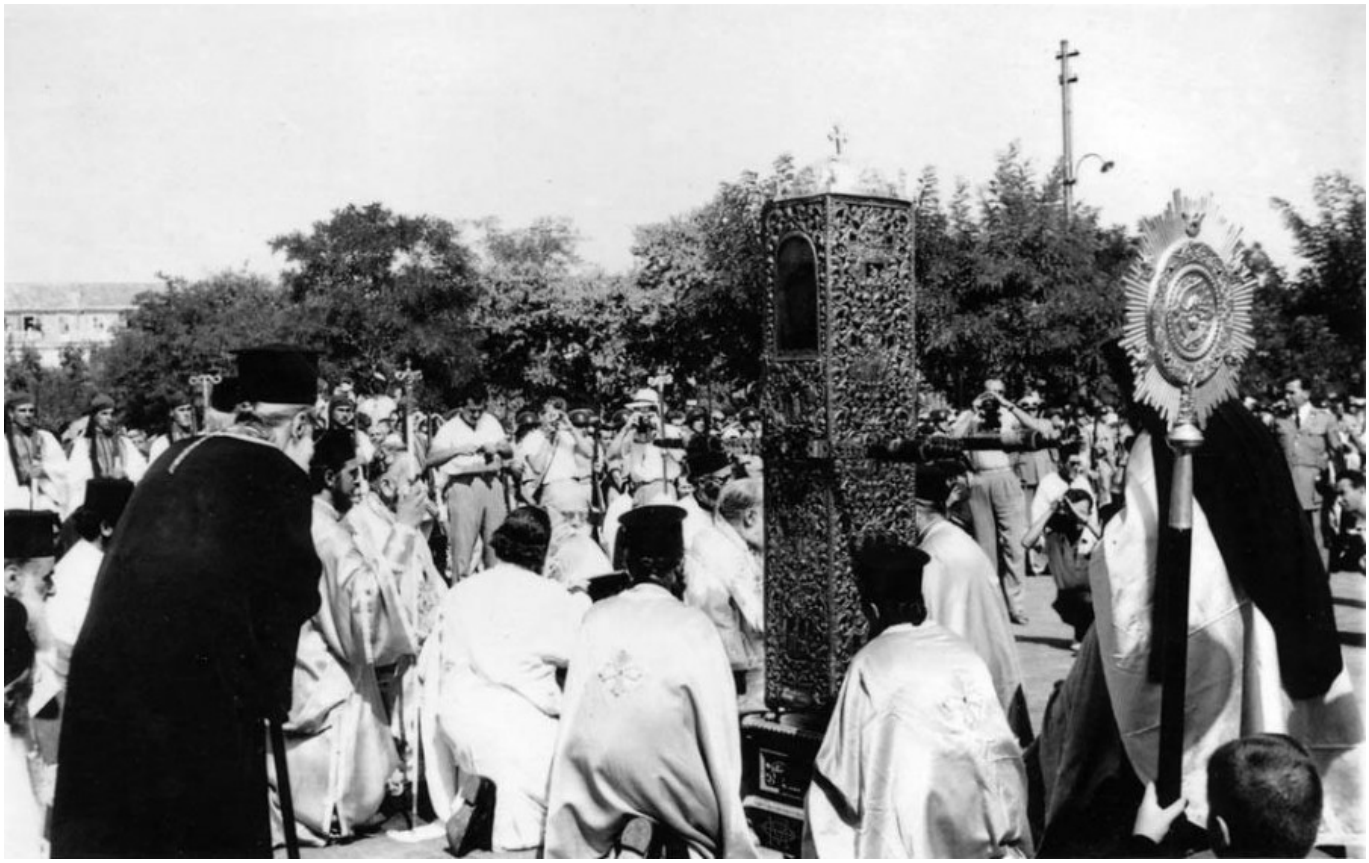

Η Λιτανεία το 1959. Δέηση στην είσοδο του Παλαιού Φρουρίου. Πηγή: φωτογραφική συλλογή Θ. Μεταλληνού

Από τα πένθιμα εμβατήρια στις κανάτες που ρίχνονται από τα παράθυρα

Πάσχα στην Κέρκυρα χωρίς μουσική δεν γίνεται. Η «Φιλαρμονική Εταιρεία Καποδίστριας» ερμηνεύει τη Marcia Funebre από την 3η Ηρωική Συμφωνία του Beethoven. Ακολουθεί η «Φιλαρμονική Εταιρεία Μάντζαρος» με τη Marcia Funebre Caldae Lacrimae (Καυτά Δάκρυα) του C. De Michelis, την οποία εναλλάσσει με τη Marcia Funebre του Δημ. Ανδρώνη. Το τελευταίο κομμάτι που ακούγεται είναι ο Amleto του Ιταλού συνθέτη Faccio. Το άκουσμα των πένθιμων αυτών εμβατηρίων είναι αναπόσπαστο στοιχείο της ατμόσφαιρας του Μ. Σαββάτου. Μετά τη λιτανεία, το λείψανο του Αγίου εκτίθεται «στη θύρα» για τριήμερο προσκύνημα. Τις 11 το πρωί, μετά τη λιτανεία, το σκηνικό αλλάζει ολοκληρωτικά. Στα παράθυρα των σπιτιών κρέμονται τα παραδοσιακά νταμάσκα (δαμασκηνιά βελούδινα υφάσματα με χρυσοκέντητες ραφές), ενώ ο κόσμος κρατά τις περίφημες πήλινες κανάτες, τους μπότηδες.

Οι καμπάνες από το καμπαναριό «τ’ Αγιού» χτυπούν και οι μπότηδες γεμάτοι νερό ρίχνονται από τα παράθυρα πέφτοντας με εκκωφαντικό θόρυβο στους δρόμους.

Με την πρώτη Ανάσταση, οι κάτοικοι εκφράζουν παράλληλα την επιθυμία να ξορκίσουν με αυτό το θόρυβο το κακό. Το έθιμο ξεκινά από τα ειδωλολατρικά χρόνια, της υποδοχής της άνοιξης με σύναξη των καρπών σε νέα δοχεία και το σπάσιμο των παλιών. Το έθιμο διατηρήθηκε με την επικράτηση του Χριστιανισμού και βασίζεται στον Β.9 Ψαλμό της Ακολουθίας της Μ. Παρασκευής: «Σύ δε Κύριε Ανάστησόν με, ίνα συντρίψω αυτούς ως σκεύη κεράμεως», συμβολίζοντας το διώξιμο του θανάτου και την επαναφορά της ζωής. Οι Φιλαρμονικές κινούνται ανάμεσα από τα πλήθη του κόσμου παιανίζοντας το χαρούμενο εμβατήριο «Γραικοί».

Έξω από την εκκλησία του Αγ. Βασιλείου στην παλιά Πόλη, αμέσως μετά την πρώτη Ανάσταση τελείται το έθιμο της Μαστέλας (βαρέλι στο οποίο έπλεναν οι παλαιότεροι τα ρούχα).

Τη Μεγάλη Εβδομάδα τοποθετείται στην περιοχή της Πίνιας (Κουκουνάρα στα ιταλικά), ένα μισοβάρελο στολισμένο με κλάδους φοινικιάς, μυρτιάς και δάφνης, στο οποίο οι περαστικοί πετούν κέρματα κάνοντας ευχές.

Το Μεγάλο Σάββατο, αμέσως μετά την πρώτη Ανάσταση, ένας Κερκυραίος βουτά μέσα στη μαστέλα.

Το έθιμο έχει τις ρίζες του στα παλιά χρόνια, όταν οι Πινιατόροι (αχθοφόροι της περιοχής της Πίνιας) νίβονταν με το νερό της μαστέλας για να είναι καθαροί για την πρώτη Ανάσταση και στη συνέχεια έπιαναν και βουτούσαν μέσα τους ανυποψίαστους «χωριάτες», βρέχοντας με το νερό τους περαστικούς.

Τα παλαιότερα χρόνια, με το χτύπημα της καμπάνας οι μακελάρηδες (σφαχτάδες), έσφαζαν τα αρνιά στην είσοδο του κάθε σπιτιού και με το αίμα του σχημάτιζαν ένα σταυρό πάνω από τις πόρτες. Το έθιμο αυτό βασίζεται στις Γραφές και συγκεκριμένα στην Παλαιά Διαθήκη, όταν ο Μωυσής έδωσε εντολή στους Ισραηλίτες να κάνουν στις πόρτες ένα κόκκινο σημάδι για να μη μπει ο Άγγελος που έστειλε ο Θεός να σφάξει τα παιδιά των άπιστων και των αμαρτωλών.

Αμέσως μετά την πρώτη Ανάσταση αρχίζουν οι ετοιμασίες για την κερκυραϊκή μαγειρίτσα, τα περίφημα τσιλίχουρδα. Το πιάτο αυτό διαφέρει από την κλασσική

μαγειρίτσα, καθώς δεν είναι σούπα αλλά τσιγαρισμένα εντόσθια με πολύ πιπέρι....

Πηγή: www.mixanitouxronou.gr